

SERMO CCXLV¹.*In diebus Paschalibus, XVI.*

De eadem lectione Evangelii Joan. xx.

I. Et hodie resurrectio Domini recitata est de sancto Evangelio. Lectum est autem Evangelium secundum Joannem. Audivimus quæ in aliis libris Evangelii non audieramus. Omnibus quidem communis est prædicatio veritatis, et de uno fonte omnes biberunt: sed in prædicatione Evangelii, sicut sæpe commonui Charitatem Vestram, alia omnes, alia tres, alia duo, alia singuli posuerunt. Modo ergo quod audivimus secundum Joannis Evangelium, quia Maria vidit Dominum, et dixit ad eam Dominus: « Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem², » solus evangelista Joannes commemorat. Hinc ergo loquendum est Sanctitati Vestræ. Visis etiam linteaminibus in sepulcro, Dominum non resurrexisse crediderant, sed ablatum esse. Ipse Joannes, (se ipsum enim dicit: « Quem diligebat Jesus,) » cum audisset nuntiantibus mulieribus et dicentibus: « Tulerunt Dominum » meum de monumento², » cucurrit cum Petro, et attendit in monumentum, vidit sola linteamina, et credidit. Quid credidit? Non quia resurrexerat, sed quia de monumento perierat. Hoc sequentia verba testantur. Sic

¹ Alias de Tempore 155. — ² Joan. xx, 17. — ³ Ibid. 2.

enim scriptum est, quod modo audivimus: « Attendit, » vidit, et credidit: nondum enim sciebat Scripturas, » quia oportebat eum a mortuis resurgere¹. » Apparuit ergo quid credidit: quod fidei non erat, hoc credidit: credidit, sed falsum credidit. Apparuit ei postea Dominus, fugavit falsum, inseruit verum.

II. Tamen illud quod solet movere lectorem et auditorem non incuriosum neque negligentem, quomodo sit dictum: « Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem: » hic videamus, Domino ipso adjuvante, quid dictum sit. Movet enim hoc, quid est: « Noli me tangere, » nondum enim ascendi ad Patrem. » Quando enim ascendit ad Patrem? Sicut indicant Actus Apostolorum, quadragesimo die post resurrectionem suam, quem diem in nomine ipsius celebraturi sumus: tunc ascendit ad Patrem; tunc eum Discipuli qui manibus tetigerunt, oculis deduxerunt. Tunc sonuit angelica vox: « Viri Galilæi, » quid statis, intuentes in cœlum? Hic Jesus qui assumptus est a vobis, sic veniet quomodo eum vidistis euntem » in cœlum². » Si ergo tunc ascendit ad Patrem, quid dicimus, fratres mei? Maria non poterat eum tangere in terra stantem, et poterat tangere in cœlo sedentem? Si hic non poterat, quanto minus poterat ibi? Quid est ergo: « Noli me tangere, non enim ascendi ad Patrem? » Sic enim sonant verba, tanquam diceret: Tunc me tange, cum ascendero; antequam ascendam, noli me tangere. O Domine, hic es, et non tango; cum ascenderis, tangam? Deinde si antequam ad Patrem ascenderet, tactum horrebat humanum, quomodo se Discipulis non solum videndum, sed etiam contrectandum præbuit, quando dixit: « Quid cogitatis in cordibus vestris? Videte manus » meas et pedes meos: palpate, et videte quia spiritus

¹ Joan. xx, 8, 9. — ² Act. 1, 11.

» carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere¹. » Incredulus etiam ille Discipulus Thomas tetigit latus perforatum, et exclamavit : « Dominus meus et Deus meus². » Quando tetigit, nondum ascenderat Jesus ad Patrem. An forte aliquis insipiens dixerit : Antequam ad Patrem ascenderet, viri eum poterant tangere, mulieres autem non poterant, nisi cum ad Patrem ascenderet? Absurda est ista cogitatio, et perversa sententia. Prorsus quod audivit Maria, audiat Ecclesia. Hoc omnes audiant, omnes intelligant, omnes faciant. Quid ergo est : « Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem? » Quod me vides, hominem solum putas, Patri æqualem esse adhuc nescis; noli me tangere talem, noli in hominem solum credere, sed Verbum æquale Genitori intellige. Quid ergo est : « Noli me tangere? » Noli credere. Quid noli credere? Quia hoc solum sum quod vides. Ascendam ad Patrem, et tunc tange. Tibi ascendo, quando intellexeris æqualem. Quando enim me putas minorem, nondum ascendo tibi.

III. Tangere autem, credere esse, puto quia facile possumus intelligere de illa muliere, quæ tetigit fimbriam vestimenti Christi, et salva facta est. Recordamini Evangelium : Dominus Jesus Christus ibat ad visitandam Archisynagogi filiam, quæ primo nuntiata fuit infirma, postea mortua. Illo pergente, ecce mulier de transverso venit, quæ fluxu sanguinis laborabat per duodecim annos, et in medicis frustra curantibus et non sanantibus, omnia sua consumpserat : dixit quæ in corde suo : « Si tetigero fimbriam vestimenti ejus, salva ero³. » Hoc ipsum dicere, jam tangere fuit. Denique audi sententiam : cum salva facta esset secundum fidem suam, ait Dominus Jesus Christus : « Tetigit me aliquis. Et Discipuli : Turbæ te com-

¹ Luc. xxiv, 38, 39. — ² Joan. xx, 28. — ³ Matth. ix, 21.

» primunt, et dicis : « Quis me tetigit? Et ille : Tetigit me aliquis; nam ego scio virtutem exiisse de me¹. » Gratia processit, ut illa sanaretur, non ut ille minueretur. Dicunt ergo Discipuli : « Premunt te turbæ, » et tu unum aut unam sensisti? Et ille : « Tetigit me aliquis; » illi premunt, ista tetigit. Quid est, illi premunt, ista tetigit? Judæi affligunt, Ecclesia credidit.

IV. Secundum hunc ergo intellectum, quo videmus mulierem tetigisse, quod est credidisse, secundum hoc dictum est ad Mariam : « Noli me tangere : » ascendam, et tange. Tunc enim tange, quando cognoveris, « In principio » erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat » Verbum². » Verbum quidem caro factum est, Verbum incontaminatum, immaculatum, immutabile manet, et integrum. Sed quia tu hominem solum vides, Verbum non vides; nolo credas in carnem, et relinquo Verbum. Totus Christus tibi appareat, quia æqualis est Patri in Verbo. Noli ergo, inquit, modo tangere : quia nondum vides qui sim. Ecclesia ergo, cujus figuram Maria gerebat, audiat quod audivit Maria. Tangamus omnes, si credamus. Jam ascendit ad Patrem, sedet ad dexteram Patris. Confitetur hoc hodie universa Ecclesia : Ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Hoc audiunt qui baptizantur : hoc credunt antequam baptizentur. Quando ergo credunt, Maria tangit Christum. Intellectus obscurus, sed sanus : incredulis clausus, fide pulsanti est apertus. Ipse ergo Dominus Jesus Christus et ibi est, et nobiscum est; et cum Patre est, et in nobis est; et ab illo non recedit, et nos non deserit : et orare docet, ut magister; et cum Patre exaudit, ut Filius.

¹ Luc. viii, 45, 46. — ² Joan. i, 1.

SERMO CCXLVI¹.*In diebus Paschalibus, XVII.*

De eadem lectione Evangelii Joan. xx.

I. **MULTIS** modis Dominus Jesus post resurrectionem apparuit fidelibus suis : habuerunt unde scriberent omnes Evangelistæ, sicut eis subministrabat spiritus recordationis rerum, quas scriberent. Alius aliud dixit, alius aliud. Prætermittere aliquis potuit aliquid verum, non dicere aliquid falsum. Omnia ista computate unum dixisse : vere enim unus dixit, quia unus Spiritus in omnibus fuit. Hodie quid audivimus? Illud, quod non credebant Discipuli resurrexisse Jesum. Et non ei crediderunt, hoc ipsum ante prænuntianti. Res manifesta est, et propterea scripta est, ut Deo magnas gratias agamus, quia in eum credidimus, quem in terra non vidimus : illorum oculis et manibus vix persuasum est, quod nos credimus.

II. Audistis quia intravit in monamentum Discipulus ejus : « Et vidit lintheamina posita, et credidit : nondum enim noverat Scripturas, quia oportebat eum a mortuis resurgere. » Sic audistis, sic lectum est : « Vidit et credidit ; nondum enim noverat Scripturas². » Ergo debuit dici : Vidit et non credidit ; nondum enim noverat Scripturas. Quid ergo est : « Vidit lintheamina, et credidit : » Quid credidit? Quod dixerat mulier : « Tulerunt Domi-

¹ Alias 19 ex Vignerianis. — ² Joan. xx, 8, 9.

» num de monumento. » Si enim audistis, imo quia audistis, hoc dixerat illa mulier : « Tulerunt Dominum de monumento, et nescio ubi posuerunt eum⁴. » Hoc audito cucurrerunt : et intravit in monumentum, vidit lintheamina, et credidit quod dixerat mulier, ablatum esse Christum de monumento. Quare credidit ablatum esse et furatum Christum de monumento? quare? « Nondum enim noverat Scripturas, quia oportebat eum a mortuis resurgere. » Intraverat, non invenerat. Resurrexisse eum credere debuit, non furatum esse.

III. Quid sibi ergo vult? Solemus vobis inde omni animo loqui. Sed lectio ipsa solemniter legitur, et Sermo ipse solemniter reddatur. Quare dixit Dominus Christus mulieri jam agnoscenti. Primo enim dixerat : « Quem quæris? quid ploras? Illa autem putabat eum esse hortulanum². » Et revera; si consideres quomodo olera ipsius simus, hortulanus est Christus. Nonne est hortulanus, qui posuit granum sinapis in horto suo? id est, semen minimum et fervidum : et crevit et ascendit, et fecit arborem tantam, ut etiam volucres coeli requiescerent in ramis ejus. « Si habueritis, ipse dicit, fidem, sicut granum sinapis³. » Modicum videtur granum sinapis, nihil contemptibilius aspectu, nihil fortius gustu. Quod quid est aliud, nisi maximus ardor et intima vis fidei in Ecclesia? Ergo merito putavit eum hortulanum; et ait illi, « Domine, » honorificentiae causa : quia beneficium petebat, ideo Dominum vocabat. « Si tu abstulisti eum, » inquit, ostende mihi ubi posuisti eum, et ego eum tol- lam⁴. » Quasi diceret: Mihi necessarius est, tibi non. O mulier, necessarium tibi putas mortuum Christum : vivum agnosce. Tu mortuum quæris : sed ipse tecum vivus

¹ Joan. xx, 2. — ² Ibid. 15. — ³ Matth. xvii, 19. — ⁴ Joan. xx, 55, etc.

loquitur. Nihil autem nobis mortuus prodesset, nisi a mortuis resurrexisset. Et qui quærebatur mortuus, vivum se ostendit. Quomodo vivum? Proprio nomine ipsam appellavit: « Maria. » Et continuo illa nomine suo audito, « Ra- » boni » respondit. Hortulanus enim potuit dicere: « Quem » quæris? quid ploras? Maria, » non posset dicere nisi Dominus. Nominè ipse appellavit, qui ad regnum cœlorum vocavit. Hoc nomen dixit, quod in libro suo ipse scripserat, « Maria. » Et illa, « Raboni: » quod est magister. Ipsum cognoverat, a quo ut cognosceretur illuminabatur: jam qui prius hortulanus putabatur, Christus videbatur. Et Dominus ad illam: « Noli me tangere, non » dum enim ascendi ad Patrem meum. »

IV. Quid sibi hoc vult? « Noli me tangere, nondum » enim ascendi ad Patrem meum. » Si non illum poterat tangere in terra stantem, poterat tangere in cœlo sedentem? Tanquam diceret: Modo noli me tangere, tunc me tanges cum ascendero ad Patrem. Reolat Charitas Vestra hesternam lectionem, quando apparuit Discipulis Dominus, et putaverunt se spiritum videre; ille autem volens eis hunc tollere errorem, præbuit se tangendum. Quid dixit? Heri lectum est: inde Sermo fuit. « Quid turbati estis, inquit, et cogitationes ascendunt in cor vestrum? » Videte manus meas et pedes meos: palpate et videte¹. » Numquid jam ascenderat ad Patrem, quando dicebat: « Palpate et videte? » Præbet se tangendum Discipulis suis, non tangendum, sed palpandum, ut fides fiat veræ carnis, veri corporis, ut exhibeatur etiam tactibus humanis soliditas veritatis: præbet ergo se palpandum manibus Discipulorum; et mulieri dicit: « Noli me tangere, » nondum enim ascendi ad Patrem meum. » Quid sibi vult? Viri non potuerunt eum tangere nisi in terra, mu-

¹ Luc. xxiv, 38, 39.

lieres eum habebant tangere in cœlo? Quid est ergo tangere, nisi credere? Fide enim tangimus Christum: et melius est manu non tangere, et fide tangere, quam manu palpare, et fide non tangere. Non magnum fuit manu Christum tangere. Judæi tetigerunt quando comprehenderunt, tetigerunt quando ligaverunt, tetigerunt quando suspenderunt: tetigerunt, et male tangendo, quod tetigerunt, perdiderunt. Tangendo fide, o Ecclesia catholica fides te salvam facit? Tu tantum fide tange, id est, fideliter accede, et firmiter crede. Si Christum tantummodo hominem putaveris, in terra tetigisti. Si Christum Deum credideris æqualem Patri, tunc tetigisti quando ascendit ad Patrem. Ergo ascendit nobis, quando illum recte intelligimus. Semel tunc in tempore ascendit, sed modo quotidie ascendit. O quam multis necdum ascendit, et quam multis adhuc in terra jacet? Quam multi dicunt: Homo fuit magnus? Quam multi dicunt: Propheta fuit? Quam multi antichristi extiterunt, qui dicerent, ut Photinus: Homo fuit, plus nihil habuit; sed omnes homines pios et sanctos excellentia sapientiæ et justitiæ superavit: nam Deus non fuit. O Photine, in terra tetigisti, festinasti tangere, præcipitasti te: et ideo ad patriam non pervenisti, quia in via errasti.

V. Deinde verba ipsius audiamus. « Ascendo ad Patrem » meum et Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum¹. » Quare non ad Patrem nostrum et Deum nostrum; sed cum distinctione « Patrem meum et Patrem vestrum? » Patrem meum, » quia unicus sum; « Patrem vestrum, » gratia, non natura. « Patrem meum, » quia hoc semper fui: « Patrem vestrum, » quia ego vos elegi. « Deum meum et » Deum vestrum: » Unde Deus Christi Pater? Pater ejus, quia genuit eum: unde Deus ejus? Quia et creavit. Genuit

¹ 1oan. xx, 17.

eum Verbum unigenitum, creavit eum ex semine David secundum carnem. Ergo et Pater Christi, et Deus Christi : Pater Christi, secundum Divinitatem ; Deus Christi, secundum infirmitatem. Audi unde Deus Christi ; Psalmum interrogemus : « De ventre matris meæ, inquit, Deus » meus es tu¹. » Ante ventrem matris meæ Pater meus, de ventre matris meæ Deus meus. Quare ergo et ibi distinctio, puta « Patrem meum et Patrem vestrum ? » Est distinctio, quia aliter Pater unigeniti Filii, aliter Pater noster : illius Pater per naturam, noster per gratiam. Debit ergo dicere : « Ad Patrem meum et Patrem vestrum, » et Deum nostrum. » Quia Deus creaturæ, si sit Deus, et ideo Christi, quia et creatura Christus secundum hominem : Pater Christi distincte, quia creator Christus ; Deus Christi, quare distincte, cum secundum hominem creatura Christus, creatura et nos ? Secundum hominem » Christus utique servus : « Formam servi accipiens², » juxta Apostolum. Quare ergo « Deum meum et Deum vestrum » ibi distincte ? Distincte plane. Nos enim omnes Deus noster per propaginem peccati formavit : ille et homo aliter factus est. Ille de Virgine natus est : illum mulier non concupiscendo, sed credendo concepit. Ille propaginem peccati ex Adam non traxit. Nos omnes per peccatum nati sumus : ille sine peccato natus est, qui peccata mundavit. Ergo et ibi distinctio, « Deum meum et Deum » vestrum. » Ex semine enim creati estis, ex masculo et foemina, ex concupiscentia carnis venistis cum propagine peccati, quibuscumque Scriptura dicit : « Quis mundus » in conspectu tuo ? Nec infans, cujus unius diei est vita » super terram³. » Denique cum infantibus curritur, ut solvatur illis quod non vivendo addiderunt, sed quod nascendo traxerunt. Non sic Christus. « Deum meum et Deum

¹ Psal. XXI, 11. — ² Philip. II, 7. — ³ Job. XIV, 4, juxta LXX.

» vestrum : Deum meum, » propter similitudinem carnis peccati : « Deum vestrum, » propter carnem peccati.

VI. Huc usque de lectione evangelica, quæ pertinet ad resurrectionem Domini, quam scripsit Joannes evangelista, sermonem fecisse suffecerit : propterea quia legendæ erunt aliæ lectiones ipsius Evangelii Joannis de ipsa resurrectione Domini. Nemo enim de resurrectione ejus copiosius narravit quam sanctus Joannes, ita ut uno die legi non possit : sed legitur et alio, legitur et tertio, quo usque finiatur quidquid et Joannes sanctus de Domini resurrectione scripsit.

SERMO CCXLVII¹.

In diebus Paschalibus, XVIII.

De alia lectione Evangelii Joan. XX.

Augustino restitutus nunc primum ex veteri codice PP. Cisterciensium S. Crucis in Jerusalem de Urbe. Erat olim inter Sermones Fulgentii, sed nova demum ipsius operum editione collocatur in suppositiorum Appendice.

I. RESURRECTIO Domini nostri Jesu Christi secundum veritatem quatuor Evangelistarum hesterno die videtur esse completa. Primo enim die lecta est resurrectio secundum Matthæum, alio die secundum Lucam, tertio secundum Marcum, quarto, id est, hesterno secundum Joannem. Sed quoniam Joannes et Lucas de ipsa resurrectione et quæ contigerunt post resurrectionem plurima

scripserunt, quæ non possunt una lectione recitari; et heri audivimus aliquid secundum Joannem, et hodie, et adhuc aliæ lectiones restant. Hodie ergo quid audivimus? Quia ipso die quo resurrexit, id est, Dominico die, cum sero factum esset, et essent Discipuli in uno loco, et ostia clausa essent propter timorem Judæorum, apparuit Dominus in medio eorum¹. Ipso ergo die, sicut evangelista Joannes testis est, his apparuit Discipulis suis, mane et sero. Ex eo quod mane apparuit, etiam ipsa lectio recitata est; quod vero eodem die sero rursus apparuerit, modo cum recitaretur audivimus. Non opus erat ut a me ista commemorarentur, sed ut a vobis adverterentur: propter quorundam vero minorem intelligentiam vel majorem negligentiam oportuit commemorare, ut sciatis non solum quid audistis, sed etiam de qua Scriptura vobis legitur quod audistis.

II. Videamus ergo quid nobis ad loquendum hodierna lectione proponitur. Ipsa quippe lectio admonet nos, et quodam modo loquitur nobis, ut aliquid dicamus, quemadmodum Dominus qui in ea soliditate corporis resurrexit, ut non solum videretur a Discipulis, sed etiam tangeretur, potuerit illis apparere ostiis clausis. Nonnulli enim de hac re ita moventur, ut pene periclitentur, afferentes contra miracula divina præjudicia ratiocinationum suarum. Sic enim disputant: Si corpus erat, si caro et ossa erant, si hoc surrexit de sepulcro, quod pependit in ligno; quomodo per clausa ostia intrare potuit? Si non potuit, dicunt: Non est factum. Si potuit, quomodo potuit? Si comprehendis modum, non est miraculum: et si miraculum tibi non videtur, propinquas ut neges quia et de sepulcro resurrexit. Respice ab initio miracula Domini tui, et redde mihi de singulis rationem. Vir non accessit,

¹ Joan. xx, 19.

et virgo concepit. Redde rationem, quomodo sine masculo virgo conceperit. Ubi defecerit ratio, ibi est fidei ædificatio. Ecce habes unum in Domini conceptu miraculum: audi etiam in partu. Virgo peperit, et virgo permansit. Jam tunc Dominus antequam resurgeret, per clausa ostia natus est. Quæris a me et dicis: Si per clausa ostia intravit, ubi est corporis modus¹? Et ego respondeo: Si super mare ambulavit, ubi est corporis pondus? sed fecit illud Dominus tanquam Dominus. Numquid ergo cum resurrexit, destitit esse Dominus? Quid quod et Petrum fecit ambulare super mare? Quod in illo Divinitas potuit, in isto fides implevit. Sed Christus, quia potuit; Petrus, quia Christus adjuvit. Si ergo cœperis² humano sensu miraculorum discutere rationem, timeo ne perdas fidem. Nescis nihil esse impossibile Deo? Quicumque ergo tibi dixerit: Si intravit per ostia clausa, non erat corpus: responde tu illi a contrario: Imo si tactus est, corpus erat; si manducavit, corpus erat: et fecit illud miraculo, non natura. Nonne admirandus est quotidianus cursus ipse naturæ? Omnia miraculis plena sunt: sed assiduitate viluerunt. Redde mihi rationem: aliquid interrogo de consuetis et solitis: redde rationem, quare tam magnæ arboris fici semen tam modicum est, ut videri vix possit, et humilis cucurbita tam grande semen parit. In illo tamen grano seminis exiguo, vix visibili, si consideres animo, non oculis; in illa exiguitate, illis angustiis, et radix latet, et robur insertum est, et folia futura alligata³ sunt et fructus qui apparebit in arbore, jam est præmissus⁴ in semine. Non opus est multa percurrere: de quotidianis rebus nemo reddit rationem, et exigis a me de miraculis rationem. Evangelium ergo lege et crede facta, quæ

¹ Matth. xiv, 25. — ² Alias coneris. — ³ Alias occulta. — ⁴ Alias promissus.

mira sunt. Plus est quod fecit Deus et non miraris quod excedit omnia opera : nihil erat, et mundus est.

III. Sed non potuit, inquis, corporis moles transire per ostia, quæ clausa erant. Quanta erat illa moles, rogo te? Tanta utique, quanta est in omnibus : numquid tanta quanta est in camelo? Non utique tanta. Lege Evangelium, audi ipsum : difficultatem divitis intrantis in regnum cœlorum cum voluisset ostendere, ait : « Facilius intrat camelus per foramen acus, quam dives in regnum cœlorum¹. » Hoc audito Discipuli, considerantes nullo modo fieri posse, ut camelus per foramen acus intraret, contristati sunt apud se dicentes : « Si ita est, quisnam poterit salvare semetipsum²? » Si facilius intrat camelus per foramen acus quam dives in regnum cœlorum, nullo modo potest camelus intrare per foramen acus; nullus ergo divitum salvari potest. Respondit Dominus : « Quæ hominibus impossibilia sunt, Deo facilia sunt³. » Potest Deus et camelum per foramen acus trajicere et divitem introducere in regnum cœlorum. Quid mihi de ostiis clausis calumniaris? Ostia clausa habent vel rimam : compara rimam ostiorum foramini acus, compara molem carnis humanæ magnitudini camelorum; et noli calumniari divinitati miraculorum.

¹ Luc. xviii, 25. — ² Ibid. 26. — ³ Ibid. 27.

SERMO CCXLVIII¹.

In diebus Paschalibus, XIX.

De lectione Evangelii Joan. xxi, et de duabus piscationibus, una ante passionem, altera post resurrectionem.

I. Et hodie lectio recitata est de his quæ facta sunt post resurrectionem Domini secundum evangelistam Joannem. Audivit nobiscum Charitas Vestra, Dominum Jesum Christum ad mare Tiberiadis ostendisse se Discipulis suis; et qui eos jam fecerat piscatores hominum, invenit eos adhuc piscatores piscium. Per totam noctem nihil ceperunt : viso autem Domino, et eo jubente retia mittentes, ceperunt quantum numerum audistis. Nunquam hoc Dominus juberet, nisi aliquid significare vellet, quod nobis nosse expediret. Quid ergo pro magno potuit ad Jesum Christum pertinere, si pisces caperentur, aut si non caperentur? Sed illa piscatio, nostra erat significatio. Reclamamus ergo vobiscum duas illas piscationes Discipulorum factas jubente Domino Jesu Christo, unam ante passionem, alteram post resurrectionem. In his ergo duabus piscationibus tota figuratur Ecclesia, et qualis est modo, et qualis erit in resurrectione mortuorum. Modo enim habet sine numero multos, et bonos et malos : post resurrectionem autem habebit certo numero solos bonos.

II. Recordamini ergo primam piscationem, ubi videamus Ecclesiam qualis est in isto tempore. Dominus Jesus

¹ Alias de Tempore 148.